

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

A magyar szülők

mozgalma, hogy a temesvári kereskedelmi iskolában újra visszaállítsák a magyar párhuzamos osztályokat, nemcsak szimpátiát érdemel, hanem az összes temesvári illetékes tényezők legmesszebbmenő támogatását is. Egyetlen magyar kereskedelmi iskola volt a Bánságban a temesvári és azt minden ok nélkül megszüntették. Csak méltányos és igazságos, hogy most, amikor a magyarságról már azok is meggyőződhetnek, akik eddig talán ebben kételkedtek, hogy őszintén loyális és becsületesen, híven teljesíti állampolgári kötelezettségeit, hogy gyermekei magyar nyelven sajátíthassák el azokat az ismereteket, amelyek a kereskedelmi pályán nélkülözhetetlenek. A kereskedelmi számtan és kereskedelmi levelezés igazán nem lehet irredenta, még akkor sem, ha — magyarul tanítják.

* Igazuk volt

azoknak, akik kételkedve fogadták annak idején a hirt, hogy a régi színház újból való felépítése lehetséges lesz abból az összegből, amelyet erre a célra előirányoztak. Az események szomorúan igazolták a szkeptikusokat. A költségvetésnek olyan horribilis összeggel való tullepésére azonban, amint az történt, senki nem számított. Lapunk más helyén közöljük az építés vezetőségének magyarázatát arról, hogy szerinte mi okozta a költségek megnövekedését. Őszintén szólva bennünket ez a magyarázat nem győz meg. Nem győz meg, mert nem tudjuk elképzelni, hogy magánépítkezésnél ilyesmi lehetséges volna. Hiszen a költségvetésnek nem husz-huszonöt százalékos tullepéséről van szó, hanem arról, hogy az eredetileg tízenötmilliós építkezés harmincötmillióba kerül. És joga van tudni a közönségnek azt is, hogy melyek azok a körülmények, melyek miatt az építést nem lehetett hamarabb befejezni. Az építésszek szerint ugyanis ez az elhúzás szaporította annyira a költségeket. Senki sem biztosíthat ilyen körülmények között, hogy az esetleg újabb kilencmillió elegendő lesz. A városi tanács jól teszi, ha az eddigi építési rendszert a legaprólékosabb részletekig felülvizsgálja és minden felesleges kiadást töröl. Különböleg eshetik az, hogy igazuk lesz azoknak is, akik attól tartanak, hogy harmincötmillió sem lesz elegendő a színház-építés befejezésére.

Megsemmisítik Szele mandátumát

A vizsgálóbizottság irredentizmussal vádolja

Bukarest, július 14.

A kamara tegnapi ülésén szétosztották a vizsgálóbizottság jelentését, amely Szele Béla mandátumának igazolása ügyében volt hivatott a vizsgálatot vezetni. A bizottság jelentése szerint az ügy előadója Chiru Mihály volt, a vizsgálóbizottság pedig Groza elnökelete alatt a pártok összes tagjaiból állott. Szele a bizottság ülésén nem jelent meg és így távollétében mondták ki, hogy mandátuma megsemmisítését fogják javasolni a kamarának. A javaslat indokolása pontokba összefoglalva a következő:

1. A kolozsvári törvényszék ítélete bizonyítja, hogy a Brassói Lapok pénzt kapott Budapestről a román állam elleni irredenta célokra.

2. Cikkeiben állandóan a román állam ellen izgat.

3. A Brassói Lapok most is kap szubvenciót Budapestről és számos esetből kifolyólag eljárás folyik ellene izgatás miatt.

4. A Brassói Lapok többek között népszavazást követelt Beszarábiában és ezzel is bizonyította, hogy nem viseltetik loyaltással Románia iránt.

A bizottság javaslata alapján bizonyosra veszik, hogy Szele Béla mandátumát megsemmisítik.

Árdrágító mészárosok megbüntetésére

A prefektus és polgármester állítólagos ígéretére hivatkoztak

Temesvár, július 14.

Érdekes tárgyalás színhelye volt tegnap Ionescu György dr. járásbíró tárgyalóterme. A maximális árak túlhágása miatt eljárást indítottak hat temesvári mészárosmester ellen. A tegnapi tárgyalás mintegy epilógusa volt annak a küzdelemnek, amelyet Temesvár polgársága immár közel két hónapja folytat a temesvári hentesek és mészárosok áremelési törekvései ellen. Köztudomású, hogy a júliusi maximális árak alkalmával az állandó választmány csak a marhahúsnál és a zsírnál engedélyezett két létes emelést. A mészárosok közül egyesek ennek dacára három, négy és öt leiel

mérték drágábban

a húst, valamint a zsírt a megengedettnél.

A tegnapi tárgyalás igen izgatott hangulatban folyt le. A mészárosok jogi képviselői Veterány Viktor dr. és Berariu János dr. a

mészárosok képviselőjében kérték a bizonyítási eljárást egyrészt arra nézve, hogy a húst már maximális áron felül vették, másrészt arra, hogy a hallgatóságos áremelést Bogdan Antal dr. prefektus és Dobosan János dr. polgármester engedélyezték volna.

Ionescu járásbíró nem adott helyt a bizonyítási eljárásnak, hanem az uzoratorvény kilencedik szakaszára való hivatkozással, miután az árdrágítás és a maximális árak tullepése kétségtelen beigazolást nyert Szeler Mátyást tízezer, Tóth Pált huszonötezer, Martin Ádámot tízezer, Daróczy Bálintot tízezer, Nánásy, Józsefet huszonötezer és Glasz Miklóst tízezer leiel

pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet indokolása kimondja, hogy a bizonyítási eljárásnak nem lehet helye, miután beismerték az árdrágítást, viszont nekik a hivatalos maximális árakat semmiféle

Tőzsdei árfolyamok.

Zürichben a lei 2.30 Párisban 18.—

Temesvári magánforgalom július 14-én reggel:

(A Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság belvárosi fiókjának árfolyamai.)
Dollár 219.5, angol font 1072, francia frank 5.60, svájci frank 42.60, belga frank 5.75, líra 7.52, szokol 6.54, dinár 3.96, magyar korona 310, osztrák silling 35.21, máрка 52.70, hollandi forint 89 —

körülmények között, még akkor is, ha drágábban szerezték volna be az árujukat, nem szabad tullepni. A közönség köréből panaszok érkeznek hozzánk, hogy egyes mészárosok

még mindig

magasabb árt követelnek a hatóságilag megállapítottnál.

Temesvár adóssága

Magyarországon és Ausztriában huszonhárom millió lei

Temesvár, július 14.

Megirtuk már, hogy Temesvár városának 1918 ban Budapestre szállított értékeinek visszahozatalára, valamint a városnak magyarországi és ausztriai adósságainak rendezésére egy bizottság utazik Budapestre és Bécsbe. A bizottság tagjai Disela Pál pénzügyi tanácsnok, továbbá Crismariu Oktáv dr. és Hajdu Frigyes dr. állandó választmányi tagok. A városnak Magyarországon husz, Bécsben huszonhat millió békebeli korona tartozása van. A hitelezőkkel folytatott eddigi tárgyalások reményt adnak, hogy az adósságok megfizetésére elfogadják a 2:1 arányú kulcsot, vagyis eszerint a városnak Magyarországon és Ausztriában huszonhárom millió lei adóssága lesz. A bizottság utazásának célja, hogy ezt a kulcsot véglegesen elfogadtassa és az adósság törlesztésének módzatait megbeszélje.

Közigazgatási vizsgák

lesznek a jövő héten Temesvárott

Temesvár, július 14.

Ezenként nyáron tartják az ugynevezett tisztviselői felvételi vizsgákat. Ezekre a vizsgákra olyan jelöltek kerülnek, akiknek magasabb iskolai képzettségük nincsen és akik kisebbfokú közigazgatási hivatalokra: községi titkári, segédtitkári, napidíjas állásokra pályáznak.

Temesvárott ez idén ezek a vizsgák július 23-án és 24-én lesznek a prefekturán és pedig az első napon az írásbeli, a második napon a szóbeli vizsgát tartják meg. A vizsga tárgyai Románia történelme, földrajz különösen közigazgatási szempontból, államszámvitel, továbbá a matematika és geometria alapelemei. A vizsgára germincan jelentkeztek. A vizsgálóbizottság tagjai Bogdan Antal dr. prefektus, Bejan Kornél szubprefektus és Gredinariu Emil városi kultúratanácsos.

Szalmakalapok

tolkőnyü nyári szőrkalapok,
sportsapkák, állandóan a legújabb
Weismayr-nál Timisoara

Az üzletek zárórája

a hetipiacok tartása alkalmával

Temesvár, július 14.

Az üzletek záróráját a munkaügyi törvény szabályozza. A törvénynek egyik szakasza megengedi, hogy a vásárok napjain a vásár területén fekvő kereskedők a déli szünet alatt is nyitva tarthassák üzleteiket. Ezt a szakaszt a legtöbb erdélyi és bánági városban a kereskedők úgy magyarázták, hogy a hetipiacok napjain sem kötelesek déli szünetet tartani. Bottez temesvári munkaügyi felügyelő erre a törvényes álláspontja helyezkedett, amikor a temesvári kereskedők egyesületének intervenciójára (nem volt hajlandó ettől a törvényes rendelkezéstől a heti piacok tartása alkalmával eltérni. Ezt a hivatalos álláspontot képviselte temesvári tartózkodása alkalmával Plesoianu államtitkár is, de egyben felhatalmazta Bottez munkaügyi felügyelőt, hogy a helyi viszonyok figyelembevételével esetleg eltérjen a törvénynek ettől a rendelkezésétől. Bottez, miután a temesvári kereskedők a más erdélyi városokban divó szokásokra hivatkoztak, tegnap átiratot intézett az aradi, brassói, kolozsvári és nagyváradi munkaügyi felügyelőséghez és kérdést intézett hozzájuk, hogy a zárórának ezt az ügyét hogyan intézték el. A válaszok beérkezése után Bottez Temesvárott is megoldja ezt a kérdést, méltányosságát ismerve, valószínűleg a temesvári kereskedők kérelme értelmében.

A t. Házból

Bukarest, július 14.

A kamara ülésén Sassu volt miniszter tiltakozik a konstancai játékkaszinó újból való megnyitása ellen. Pilescu kijelenti, hogy Konstanca fürdő és mint ilyen nem esik a hazárdjátékokról szóló törvény rendelkezése alá.

Lepadatu képviselő kérdést intéz a kormányhoz a konstancai földosztás körül történt szabálytalanságok ügyében.

Voicu Nitescu az erdélyi hadikárosultak kártalanítását kéri.

Ioanitescu interpellációt jelent be a bukaresti opera ügyében.

Florescu követeli, hogy a hotini parasztnak adják vissza azt a kétezer hold földet, amelyet a kisajátítás során a zarojani cukorgyár részére vettek el.

Garoflid szerint ebben az ügyben az agrártanács fog intézkedni a törvények alapján.

Dimitriu tiltakozik a községi tanácsok feloszlatása ellen.

Berlescu: Ezek a tanácsok bűnösök a közvagyon eltulajdonításában!

A felirati vita kapcsán Duca a liberális párt nevében olvas fel nyilatkozatot, Moldoveanu a nemzeti párt, Madgearu a parasztpárt, Roth Hans Ottó a szászok, Mayer Ebner a zsidók, Cuza pedig az antiszemita névén szólal fel, mire az ülést berekesztették.

A szenátusban Monticeanu felhívja a szenátus figyelmét, hogy Tatarescut törvénytelenül választották meg szenátornak, mert még nem érte el a törvényben előírt korhatárt.

Tasloanu bejelenti, hogy október hetedikén lesz Bécsben a páneurópai kongresszus és kéri a szenátust, hogy azon képviseltesse magát.

Gradisteanu a bolgár komitácibandák garázdálkodása ügyében intéz kérdést a kormányhoz.

Negulescu, Motzu és Daianu felszólalásai után, akik válaszolnak az ellenzéknek, a felirati vita során elhangzott kifogásaira, a szenátus ülése véget ért.

AZ ÚJ MINISZTEREK KINEVEZÉSE, mint Bukarestből jelentik, a hivatalos lap esütörtöki számában jelenik meg. Közoktatásügyi miniszter Petrovicu lesz, míg Meissner a köznevelési, Berlescu pedig az iparügyi tárca vezetését veszi át.

Kommunista beszédek tartanak

a bíróság előtt is Rákosi Mátyás és társai

Budapest, július 13.

Rákosi Mátyás volt népbiztos és ötvennégy kommunistatársának pöre igen érdekesnek mutatkozik. A vádirat felolvasása után a vádlottak közül elsőnek Őri Károlyt hallgatták ki. Büszkén kommunistának vallja magát, aki a mai polgárság törvényeit nem ismeri el. Elmondja, hogy Rákosival és más vádlottakkal megjelentek tavaly Bécsben a kommunista-kongresszuson, melyen Kun Béla elnökölt, aki Schwarz néven tartózkodott Bécsben. A kongresszus után beszéltek meg, hogy Magyarországra mennek, hogy ott az

új proletárdiktatúrát előkészítsék.

Rákosi Mátyást hallgatták ki azután. Azzal kezdte vallomását, hogy a mai társadalmi rend érett a bukásra. Azután erős támadást intézett a szociáldemokrata párt ellen, majd folytatta beszédét, mely nem egyéb kommunista propagandánál, amiért az elnök többször rendreutasítja. Kijelentette, hogy nem hajlandó megmondani, hogyan szerzett társaival együtt hamis utlevelet és kinek a megbízásából jöttek Magyarországra. A budapesti kommunista perrel kapcsolatban a moszkvai operában tüntettek Magyarország ellen.

A színházépítés nem fejezhető be

ha újabb kilencmillió leit nem kapnak az építészek

Temesvár, július 14.

Megirtuk, hogy a színház építését vezető Marcu bukaresti mérnöképítész a városi tanácstól a színház befejezési munkálataira, dacára annak, hogy az eredetileg tizenöt millió leiben megállapított költségvetést már tizenegy millióval lépték túl, további kilenc millió leies póthitelt kér.

Az építés vezetőségénél érdeklődünk az iránt, hogy a költségvetést miért lépték túl és mire kell a mostani kilenc millió lei. Kérdésünkre a következő választ kaptuk: — Ha annak idején, vagyis négy esztendő előtt, amikor a színház építésébe belefogtunk, a körülmények olyanok lettek volna, hogy az új színház egy év alatt befejezhető lett volna, akkor, ha az eredeti költségvetés nem is lett volna teljesen elegendő, de

a túllépés minimális

lett volna. Azonban rajtunk kívül álló körülmények miatt az építés hosszú évekre húzódik, közben pedig a lei vásárlási értékéből igen sokat vesztett. Azonkívül mint munkabérfizetési eszköz is csekélyebb értékűvé vált. Ugyancsak drágult közben az egyes anyagok beszerzésének ára is. Azonkívül más okokból is drágult az építkezés. Így kiderült, hogy a színház alatt sok talajvíz van. Már a régi színház is cölöpökre épült, melyek az idők folyamán elrohadtak.

Új cölöpözést

és betonozást kellett csinálni a színház alá, hogy az épület szilárdan álljon. Ez a munkát egyedül öt millió lei költséget emésztett föl, amire előre nem számítottunk. Ugyancsak gondot kellett fordítanunk arra is, hogy a színházat az azt körülvevő szállodától teljesen elszigeteljük, hogy akár a színház-

ban, akár pedig a szállodában ütne ki tűz, az a másik épületre semmi körülmények között ne harapózhasson át. Ez a lelkiismeretesen végzett munkát további négy millió leiel emelte a kiadásokat. Azonkívül voltak még egyéb kisebb munkálatok, amelyek szükségessé gével eredetileg nem számoltunk.

— Pontos számítások szerint a színház befejezéséhez

még kilenc millió

lei szükséges. A nagyobb tételek lesznek: a színpad, pódiumok, sülyesztők négyszázezer leiel, a mozgóportál, vasfüggöny, wagneri függöny, zsinórzat ötszázezer lei költséggel, azután következik a bejárat kiépítése, az utcai front rendezése, előtető készítése, a felső oromzat rendbehozása, belül a festés, aranyozás, kárpitozás, továbbá a ruhatárak létesítése, a liftek felszerelése és még egy esomó belső díszítési munkát. Ezeknek az elvégzésére szükséges a kért kilenc millió lei, amely nélkül a színház

nem fejezhető be.

A városi tanács állandó választmánya tegnap délután ülést tartott, amelyen foglalkozott a színház építési vezetőség beadványával. Az a vélemény alakult ki, hogy a színház építését mindenképpen be kell fejezni. Egyelőre azonban csak négy millió lei állhat e célra rendelkezésre, a többi öt milliót a város az egyes iparosoknak garantálná és a

jövő év elején

fizetné ki. Döntést azonban az állandó választmány nem hozott, hanem a kérdést a nagytanács elé terjeszti, amely legközelebbi ülésén, amikor már Dobosan János dr. főpolgármester is idehaza lesz, fog ezzel az ügygel foglalkozni.

MOZI

Belvárosi mozi: Július 14. és 15.

Apollo mozi (Gyárvaros): Július 16. és 17.

Gáncsnélküli kalandor

8 felvonás.

Kalandorregény a modern életből. Nagyobb boldogság a tiszta szerelem, mint a démoni arany, amely után annyi kalandor hajszol, nemcsak a vén Európában, hanem az Újvilágban, túl a oceánon is.

A Petroleumforrások égése nagy hatást kelt!

A főszerepekben:

Milton Fillo és Anna Qu. Nilson
Monopol; Atlantic-film Oradea-Mare.

A furfangos Oproane

ügy akarta eladni házát, hogy azért ő maradjon a tulajdonos

Temesvár, július 14.

A paraszti furfang és rafinéria vonult fel tegnap egy járásbírósi tárgyalás keretében. Leó József volt remetei, jelenleg szakálháza jegyző még két évvel ezelőtt Oproane Péter és Oproane Éva között adásvételi szerződést kötött és Oproane Éva megvette negyvenötezer leierért Oproane Péter házát. A szerződést benyújtotta a jegyző a telekkönyvhöz, amely azonban azzal az indokolással, hogy a telekkönyvi nevek nem egyeznek a szerződésben előforduló nevekkel, a formahibák kiigazítása miatt visszaküldte a szerződést. Oproane a házáért kapott pénzzel ki akart menni Amerikába, időközben azonban meggondolta a dolgot és itthon maradt. A jegyző a visszaútasított szerződést átadta Oproane Péternek azzal, hogy beszéljen Oproane Évával és jöjjenek fel hozzá. Oproane Péter a szerződést is meg a pénzt is, mivel időközben a ház értéke a kétszeresére ment fel, elvette a láda fiába és mintha misem történt volna, elégedett Remetén. Oproane Éva ezután jóskára megtudta a jegyzőtől, hogy az iratok visszaérkeztek, de azt is megtudta, hogy Oproane Péter kijelentette a jegyzőnek, hogy minden rendben van, Éva visszakapta a pénzt és a vételtől elállt. A tegnapi tárgyaláson Isaac dr. járásbíró a tanúk kihallgatása és Anuica Aurél dr. ügyvéd felszólalása után kötelezte a furfangos Oproanét, hogy a szerződést haladéktalanul adja ki Oproane Éva telekkönyvi tulajdonjogának bekebelezése végett.

Az elzalogosított vizum

Temesvár, július 14.

Szatmári Móríc ujksodai lakos és felesége, Szatmári János lakatos és felesége, Waschek András betűszedő és felesége és Janele Károly munkás már régen azzal a tervvel foglalkoznak, hogy kivándorolnak Amerikába. Az utleveleket már három év előtt meg is szereztek, azonban vizumokat nem tudtak kapni. Valahogyan összekötötték Griffaton Matild temesvári lakosnővel, aki megígérte, hogy összekötései segítségével megszerezni nekik a szükséges vizumokat. Adtak neki tízezer lei költségekre és Griffaton Matild Bukarestbe utazott. Első útja nem volt eredményes és azért még többször is járt a fővárosban és minden útja alkalmával hol levélben, hol táviratilag kért pénzt — egyszer dollárban, másszor leiben — az amerikai újságíróktól, akik már összesen százötvenezer leit adtak vizumokra, miket még mindig nem kaptak meg.

Griffaton Mária két hét óta ismét Bukarestben járt és újabb pénzt kért Szatmáritól és társaitól. Ezek azonban türelmüket vesztették és feljelentették. A bukaresti rendőrség letartóztatta Griffaton és Temesvárra hozta. Kihallgatását Miuta komisárius végezte. Griffaton Matild elismeri, hogy vizumszerezésre kapott pénzt, bár tagadja, hogy az százötvenezer leit tenne ki. A vizum különben — állítja — megvan, de az utleveleket egy szállodai portásnál elzalogosította, mert Temesvárról hiába várt pénzt. Kéri, hogy a rendőrség és a vizumváros megbízottja utazzék vele Bukarestbe, ahol a vizumozott utleveleket ki lehet majd váltani. Hogy ajánlatát elfogadják-e, ma dől el.

TEMESVÁR ÚJ JÁRVÁNYKÓRHÁZAT KAP. A város állandó választmánya tegnap délutáni ülésén foglalkozott a járványkórház tarthatatlan állapotával és egy új járványkórházi pavillon építésére négy millió leit szavazott meg. Az építést már legközelebb megkezdik.

Hírek

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Piața Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-tér) 4.

Telefonszámok:

Szerkesztőség: 2-52

Kiadóhivatal: 2-52

Nyomda: 10

Felelős szerkesztő lakása: 2-42

Előfizetési árak:

Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, félévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 3 lei, az ökirály-ságban 4 lei, Magyarországon 2000 kor., Jugoszláviában 1 dinár, Csehszlovákiában fél ck., Ausztriában 20 garas.

Felelős szerkesztő:

Vuchetich Endre dr.

Kedves történet

Játszódtok le tegnap a zombolyai állomáson. Titulescu londoni követ Angliába való visszatartásában a zombolyai állomáson leszállt és felalá járkált. Majd észébe jutott, hogy néhány dinár is kellene és lelt vitt átváltani. Miután alaposan kibosszankodta magát, hogy az állomási pénzváltó négy leit kér egy dinárért, amikor az alig három és egy fél, szüvelyes beszélgetésbe elegyedett a tatarrendőrség főnökével. A rendes utlevélvizsgálat alkalmával egyszerre csak azt látja, hogy az egyik rendőrségi tisztviselő három angol utlevelet lobogtat a kezében és jelenti a főnöknek:

— Főnök ur kérem, ez a három angol több mint nyolc napig tartózkodott az országban és nem váltotta ki a tartózkodási engedélyét, mi több, le sem jelentkezett a sziguranacán Bukarestben.

A főnök átveszi az utleveleket, nézegeti, forgatja jobbra és balra majd kiadja az utasítást:

— A törvény értelmében utlevélkörül kihágásért ezer lei pénzbüntetés fejenként.

Titulescu londoni követ hallja a szavakat és hallja az ezer leit. Időközben a hálókocsi felé tekint és mosolyogva integet feléje három pipázó angol. Arca mosolyra derül, integet az urak felé, majd oda szól a határrendőrség főnökének:

— Az Istenért ne büntessétek meg ezeket, ezek azok az angolok, akiknek a kincstár ötszázmillióval tartozik.

Hiába némelykor jó hitelezőnek lenni, hogy az ember ezer leit megspóroljon.

— A honatyák a király előtt. Bukarestből jelentik: A király ma délelőtti fogadja a kamara és a szenátus küldöttségét, amelyek átnyújtják a trónbeszédre adott válaszfeliratokat. Holnap a király megkezdi külföldi utazását.

— Képviselő és prefektus párba. Davilla képviselő és Mileovianu prefektus segédei a parlament folyosóján történt incidens miatt súlyos feltételi karpárbaiban állapodtak meg.

— Az árvíz újra elmosott több vasuti pályát. A legutóbbi esőzések az egyes vasuti vonalokon ismét zavarokat esnáltak. Az oravicai vonalon Doklin és Szurduk között a víz nagyobb szakaszon elmosta a pályát és ott a személyvonatok átszállással közlekednek. Ugyancsak átszállással közlekednek a vonatok a Lugos-marosillyei vonalon Marzsina közelében is. Temesvár és Bukarest között jelenleg zavartalan a közlekedés.

FORTUNA

bizományi vállalat
Gyárvaros, Strada
Dacilor (Fő-utca) 56

átvesz bizományi eladásra különféle szükségleti cikkeket, bútorokat, arany-, ezüst-tárgyakat, festményeket, szőnyeget, csillárokat és kézimunkákat. Meghívásra házhoz megy

Gyámság alá helyezett község

Évtizedes per, mely tönkretette egy község népét

Nagybecskerek, július 13.

Százharminc esztendővel azelőtt Kikinda közelében a tóbai uradalomban magyar családokat telepítettek le. Így keletkezett Tóba község. Az uradalom a községbelieknek ezerszáztizenkét hold nyers, töretlen földet engedett át haszonbérbe. A haszonbér egy-egy hold után évi hat pengő forint volt 1910-ben a birtok, mely a pármái hercegi családé volt, Éliás herceg kezére került, aki a haszonbérletet megszüntette és elhatározta, hogy az ezerszáztizenkét hold földet örök áron

eladja a gazdáknak.

A parcellázást a temesvári Földbérleti és Parcellázó Bank végezte. A föld vételára 1,335.000 korona volt, melyet a tóbai gazdák a község jótállása mellett három pesti nagybanktól vettek fel. Éppen ezért formailag a földet a részletek kifizetéséig Tóba község nevére telekkönyvezték.

Azonban akadtak egyesek, akik a részleteket nem tartották be. Ezeket a jegyző, a bíró és az esküdtek elvették a földet és maguk művelték. A hátralékok igen megnövekedtek, a pesti bankok sürgették pénzüket és akkor kiderültek az

előjáróság visszaélései.

A községet akkor megyei gyámság alá helyezték. Közben kitört a háború és akkor még többen maradtak el a részletekkel. A Földbérleti és Parcellázó Bank akkor azt az ajánlatot tette, hogy rendezi az ügyeket, ha engedélyt kap rá, hogy a földeket újból eladhassa és azok árából a pesti bankokat kifizet-

— Telbisz Károly emlékezete. Telbisz Károly, Temesvár nagynevű polgármesterének halálának évfordulóján július tizenötödikén Ferch Mátyás apátkonok, a belvárosi templomban rekviemet celebrál.

— Haladunk. Ugyilátszik végre a nagyvárosok sorába lépünk, mert a városi villamos művek igazgatósága egy régen érzett hiányt akar pótolni. Az igazgatóság a Szent György téren a Temesvári Bank épülete előtti virágágy közepén egy nyilvános villanyórát szerel fel.

— A zenetanulás is megdrágul. A városi zeneiskolában az évi tandíj egyes szakokon eddig 200-400 lei között váltakozott. Minthogy a zeneiskola fenntartása igen nagy összegeket vesz igénybe, Gredinariu Emil kulturális tervtervezetét dolgozott ki a tandíjak emelésére. Az emelés azonban igen csekély lesz úgy, hogy a tanulók nem fogja különösen megterhelni.

— Magyarországi sikkasztó menekülése Romániába. A bukaresti magyar követség értesítette a temesvári ügyészséget, hogy Koros Mihály Henrik magyar alattvaló Szegedről nagyobb összeg elsikkasztása után megszökött és Romániában bujkál. Gutu Athanász rendőrkormányzó meg tudta, hogy Koros a temesmegyei Móricföld községben tartózkodik és a csendőrkkel behozatta. Minthogy valószínű, hogy Koros Mihály Henrik román területen is követett el a törvénybe ütköző dolgokat, ezek kivizsgálására egyelőre a rendőrségben tartja és csak azután kísérteti át az ügyészségre.

hesse. Temes vármegye közgyűlése ehhez hozzájárult. A földek egy részét olyanok vették meg, akik már 1910-ben egyszer megvásárolták azokat, részben pedig új vevők jelentkeztek. Alig ért véget ez az ügylet, jött az impériumváltozás. A község akkor már két pártra szakadt, a tizekre és tizenhetesekre, aszerint amilyen esztendőben a gazdák a földjüket megvették. A tizesek a megyéhez, majd a belügyminiszterhez, végül a jugoszláv államtanácsához fellebbeztek a tizenhetesek vásárlásai miatt. A

különböző fórumokon

hol az egyik párt, hol pedig a másik nyerte meg a pert.

Többszöri huzavona után végül eredményben a tizenhetesek nyerték meg a pert. Azonban időközben megvolt az agrárreform és mivel a földek egészben Tóba község nevében álltak a telekkönyvben, azokat nagybirtoknak nyilvánították és nagyrészüket dobrovoljacoknak adták. A tizenhetesek, akik végeredményben megnyerték a pert, mégsem kapják meg földjeiket. Most az agrárbizottság ellen pereskednek azon a címen, hogy

nem volt joga

a földeket kisajátítani. Egyben pedig hatvan dobrovoljac család ellen birtokbajhelyezési pereket indítottak. Ki tudja, hogy a sok per hogyan és mikor fog végződni?

Az azonban bizonyos, hogy a hosszú pereskedésen csak az ügyvédek, a kijárók és közvetítők keresnek, Tóba község népe pedig teljesen tönkrement.

— A BRASSÓI LAPOKAT ELKOBOTZTÁK. Bukarestből jelentik: A Brassói Lapok legutóbbi számában erős támadást intézett Petrovicu miniszter és Bucsan államtitkár ellen. A lapot emiatt elkobozták és az ügyészség eljárást indított a cikk szerzője ellen az állam biztonsága elleni izgatás miatt. A Brassói Lapokat egyidejűleg előzetes cenzura alá helyezték.

— Tizenöt éves szatir. A csendőrség elfogott és behozott Temesvárra egy gyáriki tizenöt éves parasztfiút, aki a mezőn egy öt esztendő ujkisodai kislány ellen erkölcstelen merényletet követett el.

— A szabadfürdő áldozata. Pintér Gusztáv tizenhét éves fiú a strandon túl a szabad Begában fürdött. A mély vízben hirtelen elmerült és nem került többé felszínre. Hulláját még nem találták meg.

— A vendéglők egységes zárójára. Somogyi Károly a Temesvárott időző Plesoianu munkaügyi államtitkártól a temesvári vendéglőipar képviselőtében audiencián volt és ígéretet kapott arra nézve, hogy a vendéglősök és korcsmák zárójárát vasárnap egyformán szabályozzák, hogy tizenkettőtől esti tizenegyig nyitva tarthassanak.

— Jön a hóhullám. A bukaresti meteorológiai intézet jelenti: Tartós szép idő várható e nyre emelkedő hősséggel. Az ország némely részében átmeneti esőzések várhatók helyenkénti villamos kitérésekkel.

* Kern Pál bérkereskedés, Temesvár, II., Fő-utca 22. Fiók: IV., Uri-utca 8.

— ANGLIA ELENGEDTE A FRANCIA HÁBORUS ADÓSSÁGOK HATVAN SZÁZALÉKÁT. Londonból jelentik: Daily Express teljes terjedelmében közli az angol és francia bizottságok megállapodását Franciaország háborus adósságait illetően. Az egyezmény legfőbb pontja ezzel kapcsolatban az a megállapodás, hogy Anglia a maga részéről a frank stabilizálására indítandó bármilyen intézkedést tőle telhetőleg támogat. Hírlik, hogy egy külön megállapodásban Anglia a francia háborus adósságok hatvan százalékat elengedte. Ha ez a hír megfelel a valóságnak, úgy a francia frank közeli emelkedése várható.

— Darvas Gábor temetése. Darvas Gábort, a Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatóságának tagját tegnap kísérték örök nyugalomra. A temetésen Szana Zsigmond vezérigazgatóval megjelent a Temesvári Bank igazgatósága, továbbá a Lloyd-Társulat küldöttsége, azonkívül számos vezető egyéniség Temesvár közgazdaságának. Az egyházi szertartást Drechsler Miksa dr. főrabbi végezte. Szana Zsigmond vezérigazgató szívből jövő szavakkal búcsúztatta Darvas Gábort. Kiemelte nagy munkakedvét, ernyedetlen szorgalmát és a mezőgazdaság iránti rajongó szeretetét.

— Temesvári színészgyász. Engel Bernátné, aradi szabómeister felesége — mint Aradról jelentik — marólyuggal megmérgezte magát és több órai kínlás után meghalt. Tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el. Az elhaltban Kálmán Sári, a Temesvárott is ismeretes színművész, édesanyját gyászolja.

— Bombamerénylet egy újságíró ellen. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy Persián Ádám hírlapíró Angorában járt, ahol állítólag Mészáros Gyula tanárt arra igyekezett rábírni, hogy a frankügyben egyes előkelő személyiségek ellen terhelő vállomást tegyen. Persián ellen emiatt eljárás folyik. Ismeretlen tettesek az éjszaka Persián lakásának erkélyére bombát dobáltak, amely felrobbant és egy fából való virágállványt elpusztított. A bomba konzervdoboz volt, amelybe tizenkét Mannlicher-töltényt helyeztek el. Ezek közül kettő az erkélyen felrobbant, a többi az utca közepére esett. A tűzérési szakértő szerint a bomba emberéletben nem okozhatott volna kárt. A rendőrség nyomoz.

— Kétéves lányka balesete. Az erzsébetvárosi Korona-utca 15. számú ház előtt az utcán villamos sinei mellett játszadozott a kis Molia Viola két esztendő csöppje. Arra jött a villamos és elütötte. A kislányt súlyos belső sérülésekkel a kórházba szállították. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy a baleset miatt kit terhel felelősség.

BLONDEL

képekeretezési vállalat

Eladás nagyban és kicsinyben. Jutányos árak.

Belváros, Lonovits-utca 1
Püspöki palota. 488

Órizza arcát a szappanok káros hatásától, melyek csak pattanásokat, foltokat, idősebbi ráncokat okoznak arcának. Használjon az arc bőr tisztántartására az orvosok által ajánlott párisi Visagine (viszazsin) Adeline Patu arcemulsiót, mely eltávolítja az összes arctisztítóanyagokat és arcát állandóan üdén tartja. Naponta számos elismerő levelet, főleg Timisoara, Piata Plevnei No. 3.

Visagine
„ADELINA PATU”

A „Madonna”-gyógyszertár

Kun Béla gyógyszertára

már nincs a Máriával szemben,

elköltözött a Rezső-utkába

Belváros, a Mühle-virágkereskedéssel szemben.

— Magyar kereskedelmi iskola Temesvárott. Megírtuk, hogy a temesvári magyar szülők mozgalmat indítottak, hogy a kereskedelmi iskola magyar tagozata állítassék vissza. Tévedésből került bele a cikkbe Stinghe igazgató neve. A nyilatkozatot arról, hogy a kereskedelmi iskolában a magyar tagozat bármikor megkezdheti a működését nem Stinghe igazgató, hanem az intézet egyik régi tanára tette. Reméljük, hogy a mozgalomnak eredménye lesz és a következő tanévben már a magyar fiuknak is megadják a módot, hogy a kereskedelmi iskolát látogathassák.

— Az újkisodai polgárság régi vágya megy teljesebbé a villamos összeköttetés létesítésével. Az új vonal ezernyolcszáz méter hosszú lesz és szeptemberben átadják a forgalomnak. Az új villamosvonal a Küttl-térről indul ki és az újkisodai templomtéren van a végállomása. Állandóan két kocsi közlekedik majd és három kitérő állomás lesz.

— Amerika municiójának egy negyede pusztult el. Newyorkból jelentik: A doweri és piccadillyi löszraktárakban a robbanások még mindig tartanak. Amerika municiójának egy negyede elpusztult. Főképpen a nehéz mozsárgyuk lövedékei pusztultak el. Hír szerint a halottak száma háromezra rug. A romok között tolvajok settenkednek, akik feltörik a személyzet lakásait és ellopják ingóságait. Coolidge elnök a szerencsétlenül jártak családjainak javára segélyakciót indított. A lapok tamadják a hadvezetőséget, amiért egy helyen ilyen nagymennyiségű robbanószerkezet halmozott fel.

* BÉRAUTÓK precíz javítóműhelye, autók garagirozása, éjjeli szolgálat. Autóorient-garage, Bem-utca. Telefon 14—93, 23—24. Autók közvetítése eladása és vétele.

— Halálozás. Kern Károly, a Csendes Testvérek litograf műhelyének a vezetője, hosszas szenvedés után negyvenkilenc éves korában meghalt. Temetése tegnap ment végbe a temesvári nyomdásztársadalom osztatlan részvétele mellett.

— Leégett grafikai gyár. Bukarestből jelentik: A ploesti Progresul grafikai gyár kigyulladt és teljesen elhamvadt. A kár huszonhatmillió lei, száznegyven munkás kenyér nélkül maradt.

— Dick Jakob fogva marad. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári törvényszék elutasította Dick Jakob szabadlábra helyezése iránti kérését. A vizsgálati fogságot a vizsgálóbíró újabb harminc napra rendelte el.

— Öszre új szeszítvény készül. Bukarestből jelentik: Garoflid földművelésügyi és Lepadatu pénzügyminiszter között a szeszadóilleték körül ellentétek merültek fel. A kormány tagjai ebben az ügyben értekezletet tartottak, amelyen sikerült az ellentéteket elsimítani. A földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy a mostani törvény csak ideiglenesen rendezzi az ügyet, mert ősszel készítik el a végleges törvényjavaslatot.

— Kóbor kutyák garázdálkodása. Kellemetlen hírt kapott tegnap Bradescu Virgil vezetőügyész: kislányát, aki Turnseverinben tartózkodik, egy kutya megharapta. A kislányt azonnal beszállították a bukaresti Pasteurbé.

— A kolera pusztításai a francia gyarmatokon. Párisból jelentik: Indiában és Franciaország ázsiai gyarmatain a kolera terjedőben van. A francia gyarmatokon az utóbbi fél esztendőben két millió ember halt meg kolerában.

— Aláírták a marokkói egyezményt. Párisból jelentik: Briand és Primo de Rivera tegnap aláírták a marokkói egyezményt. Doumerge köztársasági elnök kihallgatáson fogadta Primo de Riverát, aki átnyújtotta az elnöknek a spanyol király által adományozott aranygyapjas rendet.

— Lázadás Asserbeidzsban. Londonból jelentik: Asserbeidzsban lázadás tört ki, amelyet azonban a kormányerő letört. A lázadók közül kétszázat a helyszínen agyonlőttek. A felkelés azonban tart és a helyőrségek nagyrésze a felkelőkhöz csatlakozott.

— Véres családi dráma történt — mint Budapestről jelentik — Pesterzsébeten. Csipcsala János villanyszerelő, aki valamikor gazdag ember volt, állandóan veszekedett feleségével. Tegnap is szóváltás keletkezett közöttük, mire Csipcsala négy lövéssel agyonlőtte feleségét, majd golyót röpített fejébe. Mindketten meghaltak.

— Tízmilliárdos csőd. Budapestről jelentik: Holzer Lajos az ugynevezett repülőcárház tulajdonosa tízmilliárd korona passzívával csődöt kért maga ellen, hitelezőinek negyven százalékos egyezségeit ajánlott fel.

* Minden önálló iparos és szindikátsági tag tudja, hogy villásreggelit jól és olcsón Máthé Antal vendéglőjében a szindikátus székházában Belváros, Jenő herceg-utca 20. szám, kaphat.

Sport

A nemzetközi tenniszverseny tegnap este részben ért véget. A tegnap délutáni eredmények a következők:

Férfi páros: Lupu dr. — Ronetti Roman — San Galli 6:1, 8:6, 5:7, 4:6.

Vegyes páros: Göncz — Baitrott Ica — Dörner Dezső — dr. Fülöppné 2:6, 7:5, 6:3. A nyertes pár Temesvár bajnoka. A sötétség beállta miatt tekintve, hogy a verseny eldöntetlenül végződött, hosszas vitatkozás után elhatározták, hogy azt ma délelőtt megismétlik.

Ma délelőtt eldöntésre kerülnek még a női páros és a másodosztályú bajnokságok.

MOZI

A n. é. közönség közkívánatára a

Quo Vadis...?

c. film **rendes helyárak** mellett bemutatásra kerül.

Szerda (július 14) a Gyárvárosi moziban.
Csütörtök és szombat (július 15 és 17) a Mehalai moziban és
péntek (július 16) a Belvárosi moziban.

A városi mozgóképszínházak
igazgatósága

FRANZ PESCHIL

Első speciál
üzem mindennemű
golyóscsapágyjavításokra.
50% ÁRMEGTAKARÍTÁS.

Succ. TIMIȘOARA,
IV. Str. Gh. Pop de Băsești
(Eötvös utca) Nr. 9
Centr. București Str. Gen. Berthelot Nr. 25.

Olcsó házhelyeket részletre építőanyaggal Telefon 9-18
Kardos-telepen, gyárvárosi strand homokszedők végében.

BUTOR LESZÁLLÍTOTT-ÁRAKON!
KULÓN-RÉSZLET-OSZTÁLY!
SPIRA ÉS DRÜCKER CÉGNEL I. LLOYD SOR

Apró hirdetések

Egy szó ára 3 lei. Vastag betűvel 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Álláskeresőknek 25 százalék engedmény. Díj előre fizetendő.

Házaspárt keresek házmasternek. Jelentkezhetni 1—2 óráig. Dr. Dulinnál, Józsefv., Kossuth-utca 21.

Belvárosban csinos különbejárta szobát keres Horváth László színművész. Ajánlatokat „Július 15-re” a kiadóba.

Lapkiadó azonnal felvették a Déli Hírlap kiadóhivatalában.

Ugyes varrólányok

magas fizetéssel felvétetnek **azonnal**

Winternitz divatruház

Belváros, Löfflerpalota

„FARMODONT” FOGKRÉM

Női modelkalapok

óriási választékban, meglepő olcsón

Covinka Somborác-nál

Józsefváros, Uri-utca 4.

Prochaska Ede Fiai

Temesvár, IV., Bonnáz-utca 21

Ford

Lincoln—Touring—Truck—Fordson, cséplőgépek, Magdeburg—Buckau. Ford autók és traktorok javítóműhelye.

Pontos és lelkiismeretes

tájékoztatást nyújt a MOCIANU-féle

vasuti nyári menetrend!

Kapható mindenütt!

Kiadó: „HERMES” Cluj, Str. Radu 4

Vizumügyek

leggyorsabban PINKERTON vállalatnál Belváros, Szent György-tér 4. Aranyszarvas-szálloda. Telefon 75.

a legjobb arcápoló szer.
Kapható Dr. KOVÁCS ALADÁR gyógyszerárban

Timișoara-Fabrica, Fő-utca 33—35

Gramophon

Az előkelő világ zenéje

„His Master's Voice”

„Columbia”

„Polyphon”

„Decca”

vételkötelezettség nélkül meghallgatható

Katzkynál

Timișoara, Strada Merczy 10.

Lemez-ajándékok nagy választékban. 776